

સરદાર ઔર અવામ કી ખૈરખ્વાહી

મૌલાના જલીલ અહસન નદવી રહ.

રાહે અમલ હિન્દી સે લિપ્યાન્તરણ કિયા હે.

‘નોટ:- હદીષ કી રિવાયત કા ખુલાસા હૈ.’

બિસ્મિલ્લાહિર્રહમાનિર્રહિમ

મુસ્લિમ કી રિવાયત, રાવી હઝરત તમીમ દારી રદી. રસૂલુલ્લાહﷺ ને ફરમાયા- દીન ખુલૂસ ઔર ખૈરખ્વાહી કા નામ હૈ. યે બાત આપ ને તીન બાર ફરમાઈ હમ ને પૂછા કિસ કે લિયે ખુલૂસ ઔર ખૈરખ્વાહી? આપ ને ફરમાયા- અલ્લાહ કે લિયે, ઉસ કે રસૂલ કે લિયે, ઉસ કી કિતાબ કે લિયે, મુસલમાનોં કે ઇજ્તિમાઈ નિઝામ કે ઝિમ્મેદારોં કે લિયે ઔર આમ મુસલમાનોં કે લિયે.

નસીહત કા લફ્ઝ અરબી જુબાન મૈ ખયાનત ઔર બેઈમાની, ખોટ ઔર મિલાવટ કી ઝિદ કે તૌર પર ઇસ્તેમાલ હોતા હૈ જિસકા તર્જુમા મુખ્લિસાના વફાદારી ઔર મુખ્લિસાના ખૈરખ્વાહી સે કિયા જાતા હૈ અલ્લાહ કે લિયે મુખ્લિસાના વફાદારી કા તો મતલબ બિલ્કુલ સાફ હૈ, ઔર

હમ ઉસે ઈમાન બિલ્લાહ કે મઝમૂન મૈ બયાન કર આયે હૈ, ઇસી તરહ કિતાબ ઔર રસૂલ કે સાથ ખુલૂસ ઔર વફાદારી કા મતલબ ભી કુરઆન ઔર રસૂલ કે વિષય મૈ બયાન હો ચુકા હૈ.

ઈમાનિયાત કે બાબ મૈ દેખ લિયા જાયે ઔર આમ મુસલમાનોં કે સાથ ખૈરખ્વાહી ઔર ખૂલૂસ કી તફસીલ મુઆશિરત કે બાબ મૈ મુસલમાનોં કે હુકૂક કે બયાન મૈ દી જા ચુકી હૈ.

રહી મુસલમાનોં કે ઇજ્તિમાઈ નિઝામ કે ઝિમ્મેદારોં કે સાથ ખૈરખ્વાહી ઔર મુખ્લિસાના વફાદારી, તો ઉસ કા મતલબ યે હૈ કિ ઉન સે મુહબ્બત કા તાલ્લુક હો અગર વહ હુક્મ દેં તો વફાદારાના ઇતાઅત (ઉપાસના) હોની ચાહિયે. ઔર દાવત વ તંઝીમ કે કામોં મૈ ખુશદિલી કે સાથ ઉન કા હાથ બટાના ચાહિયે. ઔર વહ કિસી ગલત રૂખ પર જા રહે હોં, તો મુહબ્બત ભરે લેહજે મૈ ઉન્હેં ટોકના ચાહિયે.

અગર કોઈ ગલત કિસ્મ કી રવાદારી બરતતા હૈ, ગલતી કો દેખતા હૈ મગર ટોકતા નહીં, તો ઐસા શખ્સ અપને ઝિમ્મેદાર કા ખૈરખ્વાહ નહીં હૈ, બુરા ચાહને વાલા હૈ, ઐસા કરના જમાઅતી ખયાનત કે હમમાના હૈ. લેકિન યે ઉસ

વકત હો સકતા હૈ જબ ઝિમ્મેદાર લોગ મુખ્લિસાના તનકીદ બરદાશ્ત કરેં, ના સિર્ફ બરદાશ્ત કરેં બલ્કિ લોગોં કે અન્દર યે તઅસ્સુર (અસર) પૈદા કર દેં કિ ઉન કા સરબરાહ ગલતી પર ટોકને કો પસન્દ કરતા હૈ ઔર ઐસે લોગોં સે મુહબ્બત કરતા ઔર ઉન્કી ઇસ ખૈરખ્વાહી કે જવાબ મૈ ઉન કે લિયે ભલાઈ કી દુઆ કરતા હૈ ઔર કોઈ અગર બેઢંગે તરીકે સે ટોકે તો ઉસે નર્મી સે બતાએ કિ ઇસ અંદાઝ સે બાત ન કહો જો તહઝીબ કે ખિલાફ હો.

હઝરત ઉમર (રદી) કો કિસી ને કિસી બાત પર ટોકા તો સભા મૈ સે એક શખ્સ ને અમીરૂલ મોમિનીન કી શાન વ હૈસિયત કા ખયાલ કર કે ટોકને વાલે કો દબાના ઔર ખામોશ કરના ચાહા, તો હઝરત ઉમર (રદી) ને ફરમાયા- (કિતાબુલ ખિરાજ, ઇમામ અબૂ યૂસુફ) ઇસકો કહને દો, અગર લોગ હમ સે ઇસ તરહ કી બાતેં ન કહેં તો ઉન કે અન્દર કોઈ ભલાઈ નહીં હમ ઇસ તરહ કી ખૈરખ્વાહી કો કુબૂલ ન કરેં તો હમારે અન્દર કોઈ ભલાઈ નહીં.

ઇસી તરહ કે બહુત સે નમૂને હમારે અસલાફ ને છોડે હૈ જિન મૈ દોનોં કે લિયે હિદાયત ઔર રૌશની હૈ, ઉમરા કે લિયે ભી ઔર મામૂરીન કે લિયે ભી, યહાં હમ સિર્ફ એક નમૂના પેશ

કરેંગે, જબ હઝરત ઉમર (રદી) પર ખિલાફત કી ઝિમ્મેદારી આઈ તો અબૂ ઉબૈદા (રદી) ઔર મુઆઝ બિન જબલ (રદી) ને મિલ કર એક ખત લિખા જિસ કે લફ્ઝ લફ્ઝ સે ભલાઈ ટપકતી હૈ ખત યે હૈ, અનુવાદઃ- યે ખત અબૂ ઉબૈદા બિન જર્રાહ ઔર મુઆઝ બિન જબલ (રદી) કી તરફ સે હઝરત ઉમર બિન ખત્તાબ (રદી) કે નામ, આપ પર સલામતી હો.

હમ ને આપ કો ઇસ હાલ મૈ દેખા હૈ કિ આપ અપને જાતી સુધાર વ તર્બિયત વ નિગરાની કે લિયે ફિક્રમંદ રહતે થે, ઔર અબ તો આપ પર ઇસ પૂરી ઉમ્મતં કી તર્બિયત વ નિગરાની કી ઝિમ્મેદારી આ પડી હૈ.

અમીરૂલ મોમિનીન આપ કી મજલિસ મૈ ઉંચે દર્જા કે લોગ ભી બૈઠેંગે ઔર નિચલે દર્જા કે લોગ ભી, દુશ્મન ભી આપ કે પાસ આયેગે, દોસ્ત ભી, ઔર ઇન્સાફ મૈ હર એક કા હિસ્સા હૈ તો આપ કો સોચના હૈ કિ ઐસી હાલત મૈ આપ ક્યા કરેંગે? હમ આપ કો ઉસ દિન સે ડરાતે હૈ જિસ દિન અલ્લાહ કે સામને લોગ સર ઝુકાએ હોંગે, દિલ ડર કી વજહ સે કાઁપ રહે હોંગે ઔર ઝબરદસ્ત ઔર કાહિર અલ્લાહ કી દલીલોં કે સામને સબ કી દલીલેં બેકાર હો કર રહ જાયેગી,

ઉસ દિન તમામ લોગ ઉસ કે સામને આજિઝ વ બેબસ હોંગે, લોગ ઉસ કી રહમત કી ઉમ્મીદ કરતે હોંગે ઔર ઉસ કે અઝાબ સે ડર રહે હોંગે.

ઔર હમ સે યે હદીસ બયાન કી ગઈ કિ ઇસ ઉમ્મત કે લોગ આખિર ઝમાને મૈ જાહિરી તૌર પર એક દૂસરે કે દોસ્ત હોંગે ઔર બાતિની તૌર પર એક દૂસરે કે દુશ્મન હોંગે.

ઔર હમ ઇસ બાત સે અલ્લાહ કી પનાહ માંગતે હૈ કિ હમારે ઇસ ખત કો આપ વહ હૈસિયત ન દેં જો ઉસ કી વાકઈ ઔર હકીકી હૈસિયત હૈ હમ ને યે ખત ખૈરખ્વાહી વ ઇખલાસ કે જઝ્બા સે આપ કો લિખા હૈ. વસ્સલામુ અલૈહિ.

યે ખત અમીરૂલ મોમિનીન હઝરત ઉમર (રદી) કે પાસ પહુંચા ઔર ઉન્હોં ને ઉસ કા યે જવાબ દિયા. (અલ મુસ્લિમૂન, ફરવરી 1954) અનુવાદ:- ઉમર બિન ખત્તાબ કી તરફ સે અબૂ ઉબૈદા ઔર મુઆઝ (રદી) કે નામ સલામતી હો તુમ દોનોં પર.

તુમ દોનોં કા ખત મિલા જિસ મૈ લિખા હૈ કિ અબ સે પહલે તો મૈ અપની ઝાત કી ઇસલાહ (સુધાર) વ તબિયત ઔર હિફાઝત વ નિગરાની કે લિયે સોચા કરતા થા, લેકિન અબ તો ઇસ પૂરી ઉમ્મત કી ઝિમ્મેદારી મેરે સર આ પડી હૈ મેરે

સામને ઊઁચે દર્જે કે લોગ ભી બૈઠેંગે ઔર નિચલે દર્જે કે લોગ ભી, દોસ્ત ભી મેરે પાસ આએંગે દુશ્મન ભી, ઔર હર એક કા હક હૈ કિ ઉસ કે સાથ ન્યાય કિયા જાયે તો તુમ ને લિખા હૈ કિ ઍ ઉમર (રદી) સોચો કિ તુમ્હેં ઐસી હાલત મૈ ક્યા કરના ચાહિયે? મૈ ઇસ કે જવાબ મૈ ઔર ક્યા કહૂઁ કિ ઉમર (રદી) કે પાસ ન ઉપાય હૈ ન કુવ્વત. અગર ઉસે કુવ્વત મિલ સકતી હૈ તો સિર્ફ અલ્લાહ કી તરફ સે મિલ સકતી હૈ ફિર તુમ ને મુઝે ઉસ અંજામ સે ડરાયા હૈ જિસ અંજામ સે હમ સે પહલે કે લોગ ડરાયે ગયે થે.

યે દિન રાત કી ગર્દિશ જો ઇન્સાનોં કી ઝિન્દગીયોં સે જુડી હુઈ હૈ યે બરાબર કરીબ લા રહી હૈ ઉસ ચીઝ કો જો દૂર હૈ, ઔર પુરાના બના રહી હૈ હર નઈ ચીઝ કો, ઔર લા રહી હૈ હર પેશીનગોઈ કો (ખબર દે રહી હૈ હર હોને વાલે વાકિયે કી) યહાં તકકિ દુનિયા કી ઉમ્ર ખત્મ હો જાયેગી ઔર આખિરત જાહિર હોગી જિસ મૈ હર શખ્સ જન્નત યા જહન્નમ મૈ પહુંચ જાએગા.

ઔર તુમ ને અપને ખત મૈ ઇસ બાત સે ડરાયા હૈ કિ ઇસ ઉમ્મત કે લોગ આખિરી ઝમાને મૈ ઝાહિર મૈ એક દૂસરે કે દોસ્ત હોંગે ઔર છુપે તૌર પર એક દૂસરે કે દુશ્મન હોંગે.

તો યાદ રખો તુમ વહ લોગ નહીં હો જિન કે બારે મૈ યે ખબર દી ગઈ હૈ, ઔર ન યે ઝમાના વહ ઝમાના હૈ જબ યે મુનાફિકત ઝાહિર હોગી વહ તો વહ વકત હોગા જબ લોગ અપને દુનિયાવી ફાયદે કે લિયે એક દૂસરે સે મુહબ્બત કરેંગે ઔર દુનિયાવી ફાયદે કો બચાને કે લિયે એક દૂસરે સે ડરેંગે ફિર તુમ ને લિખા હૈ કિ અલ્લાહ કી પનાહ કિ મૈ તુમ્હારે ખત સે કોઈ ગલત નતીજા નીકલું, બેશક તુમ સચ કહતે હો, તુમ ને ખૈરખ્વાહી હી કે જઝ્બે સે લિખા હૈ, આગે ખત લિખના બન્દ ન કરના મૈ તુમ દોનોં કી નસીહત સે બેનિયાઝ નહીં હો સકતા. વસ્સલામ.